

A Győri Ítéltábla a Pörzse Ügyvédi Iroda által képviselt **II.r., III.r., IV.r., V.r., VI.r. és VII.r. felpereseknek** a dr. Kalocsai Ferenc ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r. alperesek** ellen személyhez fűződő jog védelme iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2014. évi január hó 17. napján kelt 7.P.20.005/2014/5/I. számú ítélete ellen az I.r.-II.r. alperesek által 7. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatja, és a II.r.-III.r.-IV.r.-V.r.-VI.r.-VII.r. felperesek vonatkozásában állapítja meg, hogy az alperesek megsértették e felperesek családi integritáshoz fűződő személyiségi jogát, ugyanakkor néhai I. r. felperes vonatkozásában a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránti kereset tekintetében a pert megszünteti és ebben a részében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi.

A III.r.-IV.r.-V.r.-VI.r.-VII.r. felperesek által az állam javára az illetékügyben eljáró adóhatóság felhívása alapján megfizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét személyenként 37.500 (Harminchétezer-öttszáz) Ft-ra, az alperesek által egyetemlegesen megfizetendő elsőfokú illeték összegét 232.500 (Kettőszázharminckettőezer-öttszáz) Ft-ra leszállítja, egyúttal megállapítja, hogy 120.000,- (Százhuszezer) Ft feljegyzett kereseti illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit azzal hagyja helyben, hogy az alperesek fizetési kötelezettségüknek a Pörzse Ügyvédi Iroda ... számú letéti számlájára történő teljesítéssel kötelesek eleget tenni.

Megállapítja, hogy a peres felek a másodfokú perköltségeiket maguk viselik.

Köteles az I.r.-II.r. alperes egyetemlegesen 448.000 (Négyszáznegyvennyolczezer) Ft, a III.r.-VII.r. felperes személyenként 80.000 (Nyolcvanezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket megfizetni az állam javára az illetékügyben eljáró adóhatóság külön felhívása alapján, 80.000 (Nyolcvanezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárás illetéket pedig az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Hozzá tartozó elvesztésére alapítottn a felperesek személyiségi joguk (a család integritásához való jog) megsértésének megállapítása, továbbá az I.r.-II.r. felperes személyenként 2.000.000 Ft, a III.r.-VII.r. felperes személyenként 1.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés és annak 2008. június hó 3. napjától számított törvényes kamata, valamint a megítélt marasztalási összeg 25 %-ának megfelelő Áfa-val növelt ügyvédi munkadíjból álló perköltség egyetemleges fizetési kötelezettség mellett történő megfizetése iránt terjesztett elő keresetet az I.r.-II.r. alperessel szemben.

Keresetüket arra alapították, hogy néhai "A" hozzátartozójuk által az alperesektől bérelt társasházi lakásban található gázkészülék nem felelt meg az irányadó jogszabályi előírásoknak, ez okozta szénmonoxid mérgezés folytán a bérlő halálát. A gázkészülékre vonatkozó ágazati jogszabály (2003. évi XLII. törvény 22. § /7/ bekezdés) által előírt műszaki biztonsági felülvizsgálat elmaradt, a készülék nem felelt meg a 11/2004. (II.13.) GKM rendelet 7. § /1/ bekezdése előírásainak, mely a fogyasztói berendezés üzemképes és biztonságos állapotban tartását az ingatlan tulajdonosára, használójára terheli, aki köteles gondoskodni annak rendszeres karbantartásról, javításról. Ennek elmulasztásával az alperesek megsértették a Lakástörvény 8.§ (1) bekezdése és 10.§. (1) bekezdése szerinti szavatossági kötelezettségeiket.

A felperesek hátrányként jelölték meg a család integritásához való jog sérelmét, azt hogy elveszítették az elhalt személyiségéből és aktív közreműködéséből a jövőben várható többletet. "A" anyagilag is támogathatta volna idős szüleit, unokákkal ajándékozhatta volna meg őket. A III.r.-VII.r. felperes a jövőben nélkülözni fogja a testvéri segítséget, a korábbi felkérés ellenére elhunyt testvérük nem válhatott a IV.r. felperes gyermekének keresztapjává, sőt maga a keresztelés is elmaradt, s a haláleset miatt a VI.r. felperes már tervbe vett esküvőjét is 1-1,5 évvel elhalasztották.

Alperesek a kereset elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy a Lakástörvény 13. § /4/ bekezdése szerinti karbantartási kötelezettség nem a bérbeadót, hanem a bérlőt terhelte és az ágazati jogszabályokban meghatározott üzemeltető fogalma alatt sem az ingatlan tulajdonosa, hanem

annak használója (a bérlő) értendő. Álláspontjuk szerint a bérlő nem tett eleget kármegelőzési kötelezettségének, a tragédiát rendszeres szellőztetéssel megelőzhette volna, és a gázkészülék hibáját köteles lett volna a bérbeadónak jelezni, azt a lecsökkent víz hőmérséklet alapján vagy a láng elszíneződéséből észlelhette volna.

Az eljárás folyamán elhalálozott I. r. felperes - a balesetben elhunyt hozzátartozó édesanyja - tekintetében az elsőfokú bíróság 13/I. számú jogerős végzésével megállapította az eljárás részleges félbeszakadását, majd **részítéletében** kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. r. felperesnek 500.000 Ft, a III.r.-VII.r. felpereseknek személyenként 100.000 Ft tőkét és annak 2008. június 3-tól számított késedelmi kamatát.

Az elsőfokú részítélet ellen a felperesek által - a részítélet kereset szerinti megváltoztatása- és az alperesek által a kereset elutasítása iránt előterjesztett fellebbezések alapján **a Győri Ítélőtábla Pf.I.20.031/2013/3. számú részítéletével** az elsőfokú bíróság részítéletét - a nem vagyoni kárpótlás iránti kereset vonatkozásában is részítéletnek tekintve - részben megváltoztatta, az alperesek által a II. r. felperesnek megfizetendő nem vagyoni kárpótlás összegét 1.000.000 Ft-ra felemelte, ugyanakkora a III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r., felperesek saját jogú nem vagyoni kárpótlás megfizetésére vonatkozó keresetét elutasította. A másodfokú perköltség tekintetében a részítélet - éppen a részítéleti rendelkezés ezt kizáró jellege miatt - sem megállapítást, sem marasztaló rendelkezést nem tartalmazott.

Az I. r. felperes tekintetében részlegesen félbeszakadt eljárás folytatása során az elsőfokú bíróság a P. 21.354/2011/27. sorszám alatti jogerős végzésében megállapította, hogy néhai I. r. **felperes jogutódai a perben már félként szereplő III.r., IV.r., V.r., VI.r. és VII.r. felperesek.**

A II.r.-VII.r. felperesek által a személyiségi jogsértés megállapítása iránt előterjesztett kereset, valamint III.-VII. r. felperes által jogutódként érvényesített nem vagyoni kártérítési igény tekintetében **tovább folytatódó eljárásban a III.r.-VII.r. felperesek** személyenként 400.000 Ft tőke, és annak az eredeti kereset szerinti járuléka, valamint 25 % + Áfa mértékű ügyvédi munkadíj jogi képviselőjük letéti számlájára történő teljesítése iránt tartották fenn a keresetüket. Arra hivatkoztak hogy az már bizonyított, hogy a balesetben elhalálozott néhai "A" családja egységes, összetartó és szeretetteljes volt. Álláspontjuk szerint a Győri Ítélőtábla részítélete alapul vétele mellett a felperesek terhére kármegosztás nem alkalmazható, az I.r.

felperes (majd jogutódai) által érvényesített 2.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés nem eltűzött, annak mérséklésére nincs lehetőség.

Az alperesek változatlanul a kereset elutasítását kérték. Korábbi álláspontjuk fenntartása mellett a jogutódlással érintett körben arra hivatkoztak, hogy ugyanazon a jogi alapon, ahogy a testvérek saját jogú nem vagyoni kártérítés iránti igénye aaptalannak bizonyult, jogutódként sem léphetnek fel a III.-VII.r. felperesek kártérítési igényvel. Rámutattak, hogy az I.r. felperes gyógyíthatatlan betegségben, rákban halt meg, így köztudomású tényként kell elfogadni, hogy az a feltételezés aaptalan, hogy az elhunyt hozzátartozó élete végéig tartotta volna az I.r. felperest. Álláspontjuk szerint kamatigényt nem a hozzátartozó halálának időpontjától, kizárólag a felperesek jogi képviselője felszólító levelének kézhezvételétől számítottan érvényesíthetnek a felperesek.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az alperesek megsértették a felperesek családi integritásához fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r. felperesnek személyenként 200.000 Ft tőkét és annak 2008. június 3. napjától számított késedelmi kamatát, valamint 60.900 Ft perköltséget, a II. r. felperesnek 333.500 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a III.r.-VII.r. felpereseket személyenként 60.000 Ft, az alpereseket egyetemlegesen 240.000 Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

Tényállásként állapította meg, hogy az alperesek a közös tulajdonukat képező társasházi lakást 2003. évben vásárolták, ezt követően kizárólag bérbeadás útján hasznosították. A lakás fürdőszobájába egy Junkers H275-1 típusú, átfolyós rendszerű, vízmelegítő gázkészülék került beépítésre a vonatkozó építésügyi és gázbiztonság technikai szabályoknak megfelelően. Az ingatlan korábbi tulajdonosa a lakás külső nyílászáróit szigetelőcsíkkal látta el, emiatt jelentősen csökkent a gázkészülék megfelelő működéséhez szükséges égési levegő utánpótlása, s emellett a fürdőszobából nyíló mellékhelységben működő elszívó ventilátor hatása is hozzájárult az elégtelen légellátás miatti tökéletlen égéshez, mely állapot a kazán kormozódását okozta, illetve a gázkészülék hőcserélő lamelláinak eltömődéséhez vezetett.

A bérleti szerződésben a felek kikötötték, hogy a bérlő kötelezettséget vállal a bérlemény használatával kapcsolatos tűzrendészeti, rendőrhatszági, balesetvédelmi és egészségügyi szabályok maradéktalan betartására, és amennyiben a bérlemény szerelvényeiben hibát észlel, azt köteles a bérbeadónak azonnal bejelenteni. A szerződéskötéskor az I. r. alperes és a

bérlő meggyőződtek a fürdőszobai vízmelegítő készülék működőképességéről.

Az 1978-ban született "A" -felperesek hozzátartozója - 2008.03.02. napjától bérelte a lakást, a gázkészüléket mintegy három hónapon keresztül napi rendszerességgel használta. 2008. június hó 3. napján a III. r. alperes a bérlemény fürdőszobájában holtan találta "A"-t. Halálának oka szénmonoxid mérgezés volt, mely a gázkészülék lamelláinak elszennyeződésére és eltömődésére volt visszavezethető, mivel a meghibásodás miatt az égéstermék visszajutott a lakás légterébe.

A szénmonoxid mérgezéshez vezető szabálytalan állapot akkor alakult ki, amikor a külső nyílászárókat leszigetelték és ezáltal lecsökkent a vízmelegítő megfelelő működéséhez szükséges égési levegő utánpótlása. A tragédia közvetlen oka a készülék kormozódása és lamelláinak eltömődése volt. Az éves karbantartások elmaradása - megfelelő légbevezetés esetén - önmagában nem okozott volna balesetet. A kazán működési problémáinak észlelhető jeleként - kék helyett sárga vagy sárgás lánggal égés-szükségképpen fennállt a baleset időpontjában.

I.-II.r. felperesek néhai "A" szülei, a III.r.-VII.r. felperesek az elhunyt testvérei, akik a néhaival nem éltek közös háztartásban. A család összetartó volt, a hozzátartozó elvesztése a felpereseket lelkiileg megviselte, a családi események, ünnepek hangulatát negatívan befolyásolta.

Ítélete jogi indokolásában - a jogerős részítélet indokolásával azonosan - rámutatott, hogy az 1993. évi LXXVIII. törvény - a továbbiakban Lakástörvény - értelmező rendelkezései szerint lakásberendezésnek minősülő gáz-vízmelegítő készüléket az alperes tartoztak rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban átadni a bérlő részére.

A büntetőeljárás kapcsán beszerzett, a polgári perben kiegészített aggálytalan épületgépész szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a halálesetet okozó **gázkészülék „tágabb” műszaki értelemben nem volt üzemképes**. A szakértő perben történt meghallgatását követően az alperesek a véleményt érdemben nem vitatták. Változatlanul a készülék működőképességét állították, azonban a szakvéleményt megkérdőjelező érvet, tényt nem hoztak fel.

A lakásberendezés bérlő részére üzemképtelen állapotban történő átadása okozati összefüggésben áll a tragédiával, mely a felperesek személyhez fűződő jogainak sérelmét okozta, s melyre tekintettel a felperesek Ptk. 84. §

/1/ bekezdés a./ pontjára alapított keresete alapos. A tragédia folytán az Alkotmány 15. § és 70/B. § /1/ bekezdéséből levezethető, a „család integritásához” való személyhez fűződő jog sérült.

Rámutatott, hogy bár a Ptk. 85. § /1/ bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni, azonban az I. r. felperes személyiségi joga védelme (**a jogsértés megállapítása és a nem vagyoni kárpótlás**) iránt még életében pert indított, az érvényesítés létszakába lépett igény öröklés útján való **átszállása pedig nem volt kizárt**.

Utalt arra, hogy a Lakástörvény 13. § /1/ bekezdése értelmében a lakás berendezésének karbantartásával, felújításával, pótlásával, cseréjével kapcsolatos költségek viselésére elsődlegesen a bérbeadó és a bérlő megállapodása az irányadó, ennek hiányában a karbantartási és a felújítási költség a bérlőt, a többi a bérbeadót terheli. A bérlet feleinek jogviszonyára jelen esetben a bérleti szerződés eltérő rendelkezése hiányában a Lakástörvény rendelkezései az irányadók. A konkrét esetben erre tekintettel a gáz-vízmelegítő készülék karbantartására a bérlő volt köteles.

A gázkészülékre vonatkozó ágazati jogszabályok (a 2003. évi XLII. törvény 22. § /7/ bekezdés és a 11/2004. (II.13.) GKM rendelet 7. § /1/ bekezdése) a fogyasztói berendezés üzemképes és biztonságos állapotban tartását az ingatlan tulajdonosára, használójára terhelik, aki köteles gondoskodni a csatlakozó vezeték és a fogyasztói berendezés rendszeres karbantartásról, javításról, szükség szerint cseréről, s legalább öt évenként a műszaki biztonsági felülvizsgálatról. Az ellenőrzést és a karbantartást a gyártói előírások alapján kell elvégezni. Amennyiben a használó személye eltér a tulajdonostól, a fenti előírások kötelezettjének a használó, jelen esetben a bérlő tekintendő, ettől eltérő rendelkezést a perbeli bérleti szerződés sem tartalmazott.

A beszerzett aggálytalan szakvélemény szerint a készülék hibájának a normál esetben kék gázláng sárgára színeződésén túlmenően egyéb szükségszerűen észlelhető jele (pl. az őrláng kialvása, a víz hőmérséklet csökkenése) nem kellett hogy legyen, a lakás megfelelő szellőztetésével a baleset nem lett volna megelőzhető. Emiatt a balesetben elhunyt néhai "A" vonatkozásában a nem vagyoni kártérítési igény mértékét csökkentő, felróható kármegelőzési kötelezettség sértés nem volt megállapítható. Ez csak abban az esetben állna fenn, ha az alperesek közölték volna a bérlővel, hogy az elmúlt egy (vagy az alperesek által gyártói előírásként állított) két éves karbantartási perióduson belül nem került sor az időszakos karbantartásra. Arra utaló jelek hiányában és a tájékoztatás elmaradása

mellett a karbantartás elmulasztására és a mulasztás haladéktalan pótlására a bérlőnek nem kellett gondolnia.

Rámutatott, hogy a részítélet jogerőre emelkedését követően nem a III-VII. r. alperesek (az elhunyt testvérei) saját jogú nem vagyoni, hanem az eltérő alapú, az I. r. felperest (mint az elhunyt édesanyját) megillető nem vagyoni kártérítési igény jogutódok általi érvényesítése képezte a per tárgyát, így az alperesi érveléssel szemben annak nem volt jelentősége, hogy a III.-VII. r. alperesi nem vagyoni kárigénye a részítélettel jogerősen elutasításra került.

A jogerős részítélettel azonos indokok alapján a III.r.-VII.r. felperesek által jogutódi minőségben érvényesített nem vagyoni kártérítés **összegének mérlegeléssel történő megállapítása során értékelte**, hogy a szülő számára a gyermek halála minden életkorban tragikus, pótolhatatlan veszteség, mely megfosztja őt attól, hogy leszármazója felnőtt életében részt vehessen, idős korában tőle támogatást remélhessen. Mindez önmagában egyéb hátrány bekövetkezte, vagy annak bizonyítottsága hiányában is megalapozza a nem vagyoni kártérítési igényt. A nem vagyoni kárpótlásra alapot adó hátrány néhai "A" halálával bekövetkezett, ekkor veszítette el a család az integritását, és az I. r. felperes a fenti lehetőségeket. A nem vagyoni kárpótlás mértéke szempontjából nincs jelentősége annak, hogy gyermeke halálát mintegy négy évvel követően súlyos betegségben elhalálozott az I. r. felperes. A II. r. felperest a jogerős részítélet alapján megillető nem vagyoni kárpótlás összegét irányadónak tekintette az I.r. felperes jogutódaiként igényt érvényesítő III.r.-VII.r. felperesek esetében is.

Rámutatott, hogy - az alperesek védekezésével szemben - a nem vagyoni kárpótlás után a Ptk. 360. § /1/ és /2/ bekezdése megfelelő alkalmazásával a késedelmi kamat az alpereseket a halál időpontjától és nem a fizetési felszólítás időpontjától terheli.

A perköltségigény tekintetében - a jogerős részítélettel elbírált keresetekre is kiterjedően - a II.r. felperes és az I.r. felperes jogutódaiként a III.-VII.r. felperesek nem vagyoni kárpótlás iránti keresete tekintetében 50 %-os pernyertesség, a III.r.-VII.r. felperesek által saját jogon érvényesített nem vagyoni kárpótlási igény tekintetében teljes pervesztesség, míg a jogsértés megállapítására irányuló - meg nem határozható pertárgyértékű - kereset tekintetében a felperesek teljes pernyertessége alapulvételével határozott.

A Pp. 81. § /2/ bekezdését alkalmazva utalt arra, hogy az I. r.-II. r. felperes által követelt összeg nem volt nyilvánvalóan túlzottnak tekinthető, ezért a jogutódként fellépő III-VII. r. és a II. r. felperesek nem vagyoni kártérítési

igényei tekintetében a részleges pervesztesség figyelmen kívül hagyásával a terhükre megállapított marasztalási összeghez igazodó perköltség megfizetésére kötelezte az alpereseket.

A II. r. felperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § /2/ bekezdése alkalmazásával bruttó 317.500 Ft-ra mérsékelte, melyhez hozzászámította a szakértői költség (2/9-ed részét) II.r. felperesre eső részét (16.000 Ft).

A III. r.-VII. r. felperések pernyertességét a személyiségi jogsértés megállapítása iránti kereset, a saját jogú és a jogutódként előterjesztett nem vagyoni kártérítés iránti kereset vonatkozásában együttesen 40 %-os mértékben állapította meg. A csatolt megbízási szerződés alapján számított 350.000 Ft + Áfa összegű ügyvédi munkadíját a fenti IM rendelet 2. § /2/ bekezdése alapján mérsékelte, és a felperések pernyertességének arányát figyelembe véve személyenként 88.900 Ft ügyvédi munkadíjat és további 8.000 Ft előlegezett szakértői díjat talált átháríthatónak, melybe beszámította az alperesek bruttó 300.000 Ft összegű ügyvédi munkadíjigénye 60 %-ának megfelelő 180.000 Ft 1/5 részét (36.000 Ft-ot).

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, a személyiségi jogsértés megállapítására irányuló, valamint a III.r.-VII.r. felperések által jogutódként érvényesített nem vagyoni kártérítés iránti kereset elutasítását, és a perköltségben és feljegyzett illetékben történő marasztalásuk mellőzését kérték.

Arra hivatkoztak, hogy nem sértették meg a felperesek személyiségi jogait. A perindítást követően, az I.r. felperes rövidesen elhalálozott, az I. r. felperes személyiségi joga nem sérült (emlékét nem sértették meg), **e jog** csak személyesen érvényesíthető, **nem száll át a hozzátartozókra**, így öröklésre hivatkozással sem érvényesíthető.

Az ügyészség nyomozást megszüntető határozata ellenére egyetlen szakértői vélemény alapján marasztalta őket az elsőfokú bíróság akként, hogy annak megállapításai sem voltak teljes bizonyossággal megalapozottak. A terhükre rótt kötelező felülvizsgálat elmaradása nem a készülékre, hanem a csatlakozó vezetékekre vonatkozik. A kötelező felülvizsgálat öt éves határideje még a készülékre vonatkoztatva sem járt le, kötelező egyéb karbantartást pedig nem ír elő a jogszabály. A 11/2004. (II.13.) GKM rendelet 7. § /6/ bekezdése alapján a műszaki biztonsági felülvizsgálatot elvégzettnek kell tekinteni.

Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a bérlőt nem tájékoztatták a karbantartás elmulasztásáról, közölték vele, hogy 2003. évben vásárolták a lakást felújított állapotban, azt nem lakták soha, ott semmilyen munkálatot, karbantartást nem végeztek, annak lakói a lakásberendezést kipróbálás útján vették át, meghibásodást nem jeleztek. Álláspontjuk szerint **mindez megfelel az elvárható tájékoztatásnak**, és a bérlő a szerződés aláírásával a lakásberendezés rendeltetésszerű használatra való alkalmasságát elismerte.

Az elsőfokú ítéletben írtakkal szemben a szakértői vélemény megállapításait a szakértő meghallgatása után is érdemben vitatták (az ablak túlzott szigetelése, a vízmelegítő köpeny kiégése, az időjárási körülmények, a kémény műszaki állapota kapcsán).

A szellőzés és a nyílászárók szigetelésének átalakítását, az ismételt üzembe helyezés alkalmával (haláleset után) sem kérték a hatóságok, ugyanakkor előírták a kémény átalakítását. A kémény műszaki állapotáról azonban semmilyen adat nem áll rendelkezésre, hogy mire alapozott, hogy megfelelően működött a haláleset időpontjában. A vízmelegítő köpenyét sem kellett az ismételt üzembe helyezéséskor kicserélni, csak tisztítani. Álláspontjuk szerint a lakás szellőztetése nem volt megfelelő.

Az ítéletben foglaltakkal szemben a nem vagyoni kártérítési igény alapjául a felperesek által állított tényeket az alperesek vitatták, az elsőfokú ítélet ezzel ellentétes megállapítása iratellenes (P.21.354/2011/13. számú jegyzőkönyv 3. oldal 7. bekezdés.) A hivatkozott jegyzőkönyv további részleteiből is az állapítható meg, hogy a felperesi családra inkább a széthúzás volt a jellemző, mint az összefogás.

Rámutattak, hogy az a felperesi magatartás az alperesek ellehetetlenítésére irányul, hogy a halálesetet követően csak két és fél évvel érvényesítenek visszamenőleges kamatigénnyel kártérítési igényt, és az I. r. felperes jogutódjainak perbelépésére is csak a hagyaték átadása után 11 hónappal került sor.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a jogerős részítelet alperesek által felülvizsgálattal támadott rendelkezését a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.521/2014/4. sz. ítéletével hatályában fenntartotta.

Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett rendelkezéseit a Pp.253.§.(3) bekezdése alapján nem bírálta felül. A fellebbezéssel érintett körben az alperesek fellebbezése csupán kisebb részben, annyiban alapos,

hogy a per folyamán elhalálozott I. r. felperes jogsértés megállapítására vonatkozó keresetével kapcsolatos elsőfokú ítéleti rendelkezés téves. Ezt meghaladóan azonban az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság - a fenti kiegészítéssel - a jogerős részítélettel nem érintett kérdések tekintetében a tényállást helyesen állapította meg és az I. r. felperes személyiségi jogai megsértésének megállapítására vonatkozó ítéleti rendelkezésen kívül érdemi döntése - az alábbiakban meghatározott kivételekkel indokaira kiterjedően is - helytálló. Az alperesek fellebbezésében foglaltak alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatására az ítélőtábla lehetőséget nem látott.

A Ptk. 598. § értelmében az ember halálával hagyatéka, mint egész száll az örökökre (öröklés). A hagyatéka az örökhagyónak az a vagyona, amely a halálakor az örökösökre átszáll. A vagyon fogalmába a vagyoni értékű jogok és kötelezettségek összessége beletartozik, ide értendő a személyhez fűződő jogok megsértésére alapított nem vagyoni kártérítési igény is, mely öröklés tárgya és ennek folytán jogutódlás alapja lehet. **A Ptk. 84. § /1/ bekezdése a./ pontjára alapított kereset vonatkozásában azonban - olyan esetben, amikor a halott emlékének megóvása érdekében ez nem indokolt - jogutódlásnak és jogutódként történő fellépésnek nincs helye.**

E körben a bíróságnak kizárólag azt kell vizsgálnia, hogy a jogviszony jellegére tekintettel az adott esetben a jogutódlás kizárt-e. A család integritásának megsértése megállapítása iránt az I. r. felperes által előterjesztett igény - jellegére tekintettel - az I. r. felperes vonatkozásában halálával elenyészett.

A kereset szerinti objektív és szubjektív személyiségvédelmi szankció kapcsán kívánt utalni az ítélőtábla már részítéletében arra, hogy az elsőfokú bíróság P.21.354/2011/20-II. számú részítélete a II.r.-VII. r. felperes keresete tekintetében - az I. r. felperes halálának tényétől függetlenül vizsgálva is - részítéletnek tekintendő (másodfokú ítélet 13. oldal 2. bekezdés).

Az elsőfokú bíróság P.21.354/2011/13/I. számú végzésével - helyesen - kizárólag az I. r. felperes által érvényesített nem vagyoni kártérítési igény tekintetében állapította meg az eljárás félbeszakadását, és ugyanerre a körre vonatkozott a P.21.354/2011/27. sorszám alatti jogutódlást megállapító végzése is.

Ítéletében ugyanakkor - ahogy az annak rendelkező részéből és indokolásából egyaránt kitűnik - az elhunyt I. r. felperes Ptk.84.§.(1) bekezdése a) pontja szerinti, (a személyiségi jogsértés megállapítására

irányuló) igény tekintetében is lehetségesnek tartotta a jogutódlást és ennek megfelelően döntött.

Az I. r. felperes Ptk.84.§.(1) bekezdése a) pontja szerinti igénye tekintetében - miután a konkrét esetben a jogutódlás kizárt volt - akkor járt volna el az elsőfokú bíróság helyesen, ha a pert Pp. 157. § g./ pontja alapján megszünteti. Figyelemmel arra, hogy a Pp. 157. § a./, b./ vagy g./ pontja esetén a pert a bíróság az eljárás bármely szakában hivatalból megszüntetni köteles, **az ítéltábla ebben a részében a pert megszüntette és a Pp.251.§.(1) bekezdés alapján az elsőfokú ítéletet - a megszüntetéssel érintett részében - hatályon kívül helyezte.**

A II.r.-VII.r. felperések tekintetében (valamennyi felperes esetében saját jogon) a Győri Ítéltábla Pf.I.20.031/2013/3. számú jogerős részítéletben foglaltakkal azonos alapon volt megállapítható a hozzátartozó elvesztése miatt a személyiségi jog megsértése azzal, hogy a jogerős részítéletben hivatkozottaknak megfelelően önmagában a személyiségi jogsértés ugyan nem alapoz meg nem vagyoni kártérítési igényt, azonban a III.r.-VII. r. felperések saját jogon érvényesített nem vagyoni kártérítési igényének elutasítása nem jelenti egyúttal azt, hogy az alperesek terhére nem állapítható meg ugyanezen felperések személyiségi jogainak megsértése (Ptk. 84. § /1/ bekezdés a./ pont).

Ezt meghaladóan az ítéltábla nem osztotta az alperesek fellebbezésében felhívottakat.

Alapítanul hivatkoztak arra az alperesek, hogy a nyomozati eljárás során a büntető jogi felelősségük megállapítása elmaradt, s erre tekintettel polgári jogi felelősségük sem állapítható meg egyetlen szakértői vélemény - nem teljes bizonyosságon alapuló - megállapításaira figyelemmel. Rámutat az ítéltábla, hogy az alperesek terhére a büntető jogi felelősség csak foglalkozási szabály megsértése esetén lett volna megállapítható, míg a polgári jogi felelősségüket alapvetően a lakástörvény 8. § /1/ bekezdése megsértése alapozza meg.

A perben felhasznált és a tárgyaláson kiegészített szakértői véleményt nem teszi aggályossá önmagában az, hogy ugyanezen szakértő járt el a büntetőeljárás során, s az sem, hogy egyes kérdésekre egzakt, természettudományos szintű bizonyítottsággal nem tudott választ adni a szakértő. A lakástörvény 8. § /1/ bekezdése szerinti „rendeltetésszerű használatra alkalmas állapot”-nak a lakás berendezés nem csupán működőképes, hanem gázbiztonság-technikai szempontból is megfelelő állapota minősül, a készülék birtokbaadáskori állapota pedig e

követelménynek bizonyítottan nem felelt meg. Az aggálytalan szakértői vélemény szerint a tragédiához vezető állapot nagyfokú valószínűséggel fennállt már a birtokba adás időpontjában is, melyhez kapcsolódóan a bérlő felróható kötelezettségsértése volt megállapítható.

Emiatt az I. r.-II. r. alperes a hozzátartozó elvesztése miatt a felpereseket ért személyiségi hátrány kompenzálására alkalmas - a III.-VII.r. felperesek esetében jogutódként érvényesített - teljes nem vagyoni kárpótlás megtérítésére köteles.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben az alperesek helytállási kötelezettsége nem a 2003. évi XLII. törvény 22. § /7/ bekezdése szerinti (legalább öt évenkénti) műszaki biztonsági felülvizsgálatra vonatkozó előírás megsértésén, hanem a jogszabályhely ezt megelőző előírása szerinti rendszeres karbantartás, javítás elmulasztásán (illetve a korábbi bérlők ezzel összefüggő cselekményei ellenőrzése és szükség szerinti pótlása elmulasztásán) alapul, ez vezetett a lakástörvény 8.§.(1) bekezdését sértő állapothoz.

A 11/2004. (II.13.) GKM rendelet 7. § /6/ bekezdése 2008. június 19. napjától hatályos, így a perbeli balesetre nem vonatkozható. A karbantartási kötelezettség az üzemeltetőt a 11/2004. (II.13.) GKM rendelet 7. § /1/ bekezdése értelmében a gyártói előírások szerint terheli. A fenti jogszabályi előírás ugyanis az ellenőrzés és karbantartás rendszerességére vonatkozó gyártói előírást (ajánlást) az üzemeltető kötelezettségévé emeli. A konkrét esetben az öt évet valóban el nem érő időtartamon belül a gyártói előírás (ajánlás) tartalmának függvényében 2-4 db ellenőrzésnek, illetve karbantartási munkának kellett volna már a balesetet megelőzően megtörténnie, mely követelmény a peradatok szerint nem teljesült.

Iratellenesen hivatkoznak arra fellebbezésükben az alperesek, hogy megfelelően tájékoztatták a korábbi karbantartást illetően a bérlőt. A lakás átadása során az I. r. alperes járt el, aki személyes meghallgatása során akként nyilatkozott, hogy annyit mondott a bérlőnek, bármi gond van, bármivel, akkor neki szóljon, de azon kívül ami a szerződésben van nem állapodtak meg arról, hogy a lakás berendezéseinek karbantartása kinek a feladata.

Ebből a tájékoztatás megtörténte és annak terjedelme kapcsán nem a fellebbezésben állítottak, hanem éppen annak ellenkezője állapítható meg, melyet megerősített a birtokbaadás során szintén jelen lévő III.r. felperes

személyes előadása is (Veszprémi Törvényszék P.21.354/2011/13. jegyzőkönyv 10. oldal és 7. oldal).

A szakértő meghallgatását követően az alperesek - az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben - a gázkészülék hiányosságait valóban vitatták - ,s a tragédia okaként az időjárási körülményekre és a kémény hibájára hivatkoztak. E körülményekre a szakértői vélemény azonban megfelelő részletességgel kitért, az alperesek ezzel összefüggésben további bizonyítékot nem jelöltek meg, bizonyítási indítványt (az ellenbizonyítás keretében) nem terjesztettek elő, így a fellebbezési eljárásban erre történő hivatkozásuk súlytalan.

Iratellenesen hivatkoztak viszont az alperesek fellebbezésükben arra, hogy vitatták volna az elsőfokú eljárásban a nem vagyoni kártérítés igény ténybeli alapjaként a felperesek által előadottakat. A Veszprémi Törvényszék P.21.354/2011/13. számú jegyzőkönyve 3. oldala 7. bekezdésében tett nyilatkozatukat ugyanis a felperesek személyes meghallgatását követően módosították, s utóbb már akként nyilatkoztak, hogy a nem vagyoni kárigény ténybeli alapja körében tett felperesi állításokat nem vitatják, kizárólag a követelés jogalapját (13. számú jegyzőkönyv 11. oldal 5. bekezdés). Ennek megfelelően a Pp. 163. § /2/ bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a felperesek személyes előadását az I. r. felperes, (úgyis mint a III.-VII.r. felperesek jogelődje) nem vagyoni kártérítés igényének ténybeli alapja körében.

Az I. r. alperes balesetet követő négy évvel később bekövetkező halála - az elsőfokú bíróság által helyesen kifejtettek alapján - nem befolyásolja a hozzátartozó nem vagyoni kárigényét.

A késedelmi kamat fizetési kötelezettség a kötelezett késedelem objektív jogkövetkezménye, az elévülési idő keretein belül az igényérvényesítés kapcsán feltárható jogosulti késedelemnek jelentősége nincsen.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a pert az I. r. felperes Ptk. 84. § /1/ bekezdés a./ pontjára alapított igénye tekintetében a Pp. 251. § /1/ bekezdése alapján - utalva a Pp. 157. § g./ pontjában foglaltakra - megszüntette és ebben a részében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte. Ezt meghaladóan a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a per fő tárgya tekintetében azzal, hagyta helyben, hogy az alperesek - a módosított keresetnek megfelelően - a marasztalásnak a felperesi képviselő számlájára történő befizetéssel kötelesek eleget tenni.

Észlelte az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság tévedett a **feljegyzett kereseti illeték** viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezés kapcsán abban, hogy a III.r.-VII.r. felperesek a saját jogon érvényesített igényeik tekintetében a teljes feljegyzett kereseti illeték viselésére kötelesek.

A III.r.-VII.r. felperesek ugyanis egy (egységesnek tekintendő) keresetben kérték a személyiségi jogsértés objektív és szubjektív szankcióinak alkalmazását. Miután az objektív szankció után számítható meg nem határozható perértéket meghaladta a személyenként érvényesített kártérítési követelés, így a perérték meghatározása és az illeték mértéke szempontjából az egységes keresetnek minősülő igény tekintetében a kártérítési igény volt a meghatározó (EBH 1999.94.; BH 2001.367.; BH 1999.250.). A 9 millió Ft perértékre (2+2+5x1 millió Ft) eső kereseti illeték ennek megfelelően 540.000,-Ft.

A fentiek azonban nem jelentik azt, hogy nem kellene a pervesztesség-pernyertesség mértékének meghatározásával a bíróságnak értékelni azt, hogy a felperesi kereset részben - a személyiségi jogsértés objektív szankciói alkalmazása tekintetében - eredményre vezetett. Ennek megfelelően az ítélőtábla a III. r.-VII. r. felperesek saját jogú igényei tekintetében a pervesztességet - az illetéktörvény 39. § /3/ bekezdés b./ pontja szerinti illetékalap és ezzel szembeállítva ugyanezen illetékalap, valamint az illetéktörvény 39. § /1/ bekezdése szerinti illetékalap együttes összege arányának megfelelően - a III.r.-VII. r. felperesre terhesebben 37,5 % - 62,5 %-os mértékben határozta meg. (A megnyert perérték 600.000,-Ft/ a teljes (kumulált) perérték: 1.600.000,-Ft)

Ennek megfelelően a teljes feljegyzett kereseti illetékből az alperesek által térítendő feljegyzett kereseti illeték összege 232.500,- Ft. (Az I. r. felperes - majd jogutódként a III.r.-VII.r. felperes -, illetve a II. r. felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítési igényre eső 2 x 60.000 Ft illetéket növeli a III.-VII. r. felperesek saját jogú keresetére eső (5 x 60.000,-Ft=) 300.000,-Ft illeték alperesi pervesztességre eső része (60.000 Ft illeték x 37,5%=22.500,-Ft; 22.500,-Ft x 5 = 112.500,-Ft).

A III.r.-VII.r. saját jogú felperesi keresetre személyenként eső 60.000 Ft feljegyzett kereseti illetékből e felperesek a pervesztességüknek (62,5%) megfelelő 37.500 Ft feljegyzett kereseti illeték viselésére kötelesek a 6/1986. (VI.26.) IM 13. § /2/ és 15. § /1/ és /3/ bekezdése alapján.

A II. r. felperes és az I. r. felperesi jogutódaként a III.-VII. r. felperesek által érvényesített nem vagyoni kártérítési igény összecszerűségében nem volt eltűzött, a marasztalás összegének megállapítása bírői mérlegeléstől függő volt, ezen keresetek kapcsán a felperesek perköltségben marasztalására nem került sor, ezért az ítélőtábla a IM rendelet 15. § /1/ bekezdése alapján az erre eső 120.000,-Ft meg nem fizetett illeték megfizetése alól a felpereseket mentesítette.

A jogerős részíteleben a másodfokú perköltségről nem határozhatott az ítélőtábla, ezért erre mindkét jogorvoslati eljárásra kiterjedően jelen másodfokú eljárásban kerül sor.

A felperesek közül a II. r. felperes és a III. r.-VII. r. felperesek terjesztettek elő a saját jogú nem vagyoni kártérítési igény kereset szerinti felemelése iránt fellebbezést, mely a II. r. felperes vonatkozásában 500.000 Ft erejéig alaposnak, 1.000.000 Ft erejéig alaptalannak, a III.r.-VII.r. felperesek vonatkozásában pedig személyenként 1.000.000 Ft erejéig alaptalannak bizonyult.

Az alperesek fellebbezése a személyiségi jogsértés megállapítására vonatkozó ítéleti rendelkezés, a II. r. felperes tekintetében 500.000 Ft saját jogú nem vagyoni kártérítés, a III.r.-VII .r. felperes tekintetében személyenként 200.000 Ft (jogutódként érvényesített) nem vagyoni kártérítés tekintetében bizonyult alaptalannak.

A felperesek által megállapodás alapján igényelt ügyvédi munkadíjat az ítélőtábla eltűzottnak találta, a felperesek másodfokú perköltségét - azt is figyelembe véve, hogy a felperesi jogi képviselő az utolsó fellebbezési tárgyaláson nem jelent meg - a 32/2003 (VIII.22.) IM. rendelet 3.§. (2) ,(3), (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján határozta meg.

Figyelemmel azonban arra, hogy a pernyertesség-pervesztesség aránya között nem volt számottevő különbség az ítélőtábla a Pp. 81.§. (1) bekezdése második mondata alapján akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a másodfokú költségeit.

A fenti levezetésből kitűnően az alperesek a másodfokú eljárásban összesen 5.600.000,-Ft perérték viszonylatában tekintendők pervesztesnek, az erre eső feljegyzett illeték 448.000,-Ft. (1.000.000 Ft fellebbezési perérték a II. r. felperes nem vagyoni kárigénye tekintetében; 1.000.000,-Ft jogutódként érvényesített nem vagyoni kártérítési igény a III.r.-VII.r. felperesek tekintetében; a II.r.-VII.r. felperesek vonatkozásában(személyenként) hatszor

hatszázezer forint, a meg nem határozható perértékű személyiségi jogsértés megállapítása iránti igény kapcsán;)

A fellebbezési eljárásban a II. r. felperes 1.000.000,-Ft nem vagyoni kárigény (80.000,-Ft fellebbezési illeték), a III-VII. r. felperések személyenként 1.000.000 Ft saját jogú nem vagyoni kárpótlási igény (személyenként 80.000,-Ft fellebbezési eljárási illeték) tekintetében minősülnek pervesztesnek.

A II. r. felperes részleges pervesztességére eső fellebbezési illeték tekintetében is irányadó, hogy a II. r. felperes által a fellebbezési eljárásban érvényesített nem vagyoni kártérítési igény összecsúszásában nem volt eltúlzott, a marasztalás összegének megállapítása bírói mérlegeléstől függő volt, perköltségben marasztalására nem került sor, ezért az ítélet a IM rendelet 15. § /1/ bekezdése alapján a meg nem fizetett fellebbezési illeték megfizetése alól a II. r. felperest mentesítette.

Ezt meghaladóan a peres felek a Pp. 81. § /1/ bekezdése és a 6/1986 (VI.26) IM. R. 13.§. (2) bekezdése alapján pervesztességük arányában kötelesek a feljegyzett fellebbezési eljárás illeték megtérítésére.

Győr, 2014. évi október hó 16. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Sarmon Hedvig sk.
bíró

Kiadmány hitelül:

Kiadó